

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Mevrouw mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Zoetermeer, 29 januari 2021

Betreft: Voortgang Werkwijze doelmatigheid

Kenmerk: hv21-0038mr/BES_Alg

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Onderwijs en georganiseerd bedrijfsleven binnen SBB hebben samen afgesproken meer regie te nemen als er mogelijk sprake is van zorg over de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt. Deze afspraken zijn vastgelegd in de Werkwijze doelmatigheid, die onderwijs en bedrijfsleven samen toepassen. Het verheugt ons dat de samenwerking op dit complexe thema serieus en constructief wordt opgepakt. Sinds SBB in december 2018 de Werkwijze doelmatigheid aan u heeft gepresenteerd, heeft SBB verschillende sectorale doelmatigheidsadviezen en besluiten met u gedeeld. In 2019 zijn de eerste besluiten genomen over vier creatieve kwalificatiedossiers. In 2020 zijn hierop vervolgbesluiten genomen. In 2019 is de werkwijze doelmatigheid toegepast op alle kwalificaties en zijn er over zeven kwalificaties besluiten genomen. In deze brief informeren wij u over de voortgang op de uitvoering van deze besluiten en de start van een nieuwe ronde in 2021.

A. Doelmatigheidsbesluiten over vier creatieve dossiers in 2019 en 2020

De uitvoering van de besluiten loopt conform de gemaakte afspraken. De kwantitatieve afspraken rondom instroombeperking zijn door de betrokken mbo-scholen samen opgepakt en uitgevoerd. Ook zijn alle kwalificatiedossiers herzien. De besluiten betreffen de volgende dossiers:

1. Artiesten, Mediamaken (DTP) en Mediavormgeving.
De numeri fixi afgesproken voor 2020/2021 worden gehandhaafd tot en met schooljaar 2022/2023.
2. Specialist Mode/Maatkleding
De numerus fixus wordt gehandhaafd tot en met schooljaar 2021/2022.

Wij constateren dat de coronacrisis impact heeft op kwantitatieve afspraken. Als gevolg van de coronacrisis lopen meer studenten dan gewoonlijk studievertraging op en blijven dus langer ingeschreven. Dat heeft invloed op kwantitatieve afspraken die zijn gemaakt over het stabiliseren van het totaal aantal studenten bij Mediavormgeving. Het totaal aantal ingeschreven studenten neemt hierdoor namelijk tijdelijk toe. In de kwantitatieve afspraken is uitgegaan van een nominale studieduur. Vanuit het onderwijsveld wordt hier al over gesproken met uw departement. Wij steunen de lijn om op dit punt met coulance te kijken naar de afspraken. De instroom blijft immers stabiel conform afspraak.

B. Doelmatigheidsbesluiten 2020

De uitvoering van de besluiten loopt grotendeels conform de afspraken. In de bijlage is de stand van zaken opgenomen. De uitvoering van een tweetal besluiten kost meer tijd. Het vervolgadvis van de sectorkamer Zorg, welzijn en sport over de kwalificatie Sport- en bewegingsleider is als gevolg van de coronacrisis uitgesteld naar het voorjaar 2021. Het vervolgadvis van de sectorkamer Voedsel, groen en gastvrijheid over de kwalificatie Vakbekwaam medewerker diervverzorging loopt door in 2021. In 2020 is nader onderzoek gedaan naar het beroep ten behoeve van de herziening van het kwalificatiedossier. De herziening zal plaatsvinden in 2021.

Tot slot is een aanvullend besluit genomen over de kwalificatie Creatief Vakman. Op advies van de sectorkamer Specialistisch vakmanschap hebben wij besloten om samen met de zes aanbiedende scholen aanvullend onderzoek te doen naar de arbeidsmarktpositie van gediplomeerden Creatief Vakman.

C. Toepassing werkwijze doelmatigheid 2021

Conform de werkwijze doelmatigheid zijn alle kwalificaties eind 2020 wederom getoetst aan de hand van drie indicatoren. Als minimaal twee van de drie onderstaande indicatoren negatief scoren, is mogelijk sprake van zorg over de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt:

1. Werk: Heeft minimaal 70% van de gediplomeerden, werk van 12 uur of meer. Deze indicator kijkt twee jaar terug, hierin zijn ook zelfstandigen meegenomen.
2. Werk op niveau: heeft minimaal 50% van de werkende gediplomeerden, anderhalf jaar na diplomering, werk op het niveau van de gevolgde opleiding. Deze indicator kijkt twee jaar terug. Hierin zijn ook zelfstandigen meegenomen.
3. Hebben gediplomeerden voldoende kans op een baan in het verlengde van en op het niveau van de gevolgde opleiding. Deze indicator is prognose over twee, drie of vier jaar afhankelijk van de opleidingsduur.

Na toepassing van deze indicatoren is een aantal kwalificaties geïdentificeerd waarbij conform de werkwijze doelmatigheid mogelijk sprake is van zorg. Hierbij dient te worden opgemerkt dat indicator 2 "werk op niveau" op dit moment niet onderscheidend is. Dit betekent voor de uitkomsten van de percentages dat er in veel gevallen geen uitspraak wordt gedaan. De uitspraken die wel gedaan worden, zijn op dit moment allemaal boven de norm van 50%. Dit signaal is ambtelijk gedeeld met uw departement, als opdrachtgever van het schoolverlatersonderzoek. Het is van belang het onderscheidend karakter van deze indicator te monitoren.

Kwalificaties die mogelijk reden geven tot zorg

crebo	Naam	Sector	Niveau	Actie
25149	Medewerker (financiële) administratie	ZDV	2	KD ingang per 22/23
25150	Medewerker secretariaat en receptie	ZDV	2	KD ingang per 22/23
25159	Basismedewerker mode	Handel	2	KD ingang per 21/22
25163	Allround medewerker mode/maatkleding	Handel	3	NF* en KD ingang per 21/22
25196	Medewerker fotografie	ICT/CI	2	KD in onderhoud
25591	Mediamaker	ICT/CI	2	KD ingang per 19/20
25607	Medewerker ICT support	ICT/CI	2	KD ingang per 20/21
25651	Acteur	ICT/CI	4	NF en KD ingang per 20/21
25580	Medewerker diervverzorging	VGG	2	KD in onderhoud
25468	Bedrijfsleider paardensport en -houderij	VGG	4	Nieuw

*NF= numerus fixus

Op bijna alle gesignaleerde kwalificaties hebben de betrokken sectorkamers al maatregelen genomen, ofwel omdat ze al in de eerste of tweede ronde van de werkwijze doelmatigheid zijn opgepakt, ofwel omdat ze recentelijk zijn of op dit moment worden geactualiseerd. Het is de verwachting met deze maatregelen beter aan te sluiten op de vraag van de arbeidsmarkt en daarmee een positief effect hebben op het arbeidsmarktperspectief. De effecten van deze maatregelen zullen blijken nadat de eerste gediplomeerde studenten de arbeidsmarkt zullen betreden.

De kwalificatie die expliciet aandacht verdient, is de Bedrijfsleider paardensport en -houderij. De sectorkamer VGG is gevraagd de situatie te duiden en ons in 2021 van advies te voorzien.

D. Overige ontwikkelingen

Een aantal sectorkamers heeft dit jaar proactief geadviseerd over kwalificaties waarbij nog geen sprake is van zorg conform de werkwijze doelmatigheid. Dat is een positieve ontwikkeling. Recente arbeidsmarktontwikkelingen waren aanleiding voor een advies over de kwalificatie Luchtvaartdienstverlener. Als gevolg van de afgesproken numerus fixus voor de kwalificatie Mediavormgever is een risico vastgesteld op een waterbedeffer bij de kwalificaties AV-specialist, Fotograaf, Ruimtelijk vormgever, Mediamanager en Mediaredactiemedewerker. We vinden het van belang dat sectorkamers preventief en proactief doelmatigheidsvraagstukken agenderen. We vatten proactieve adviezen op als stevige signalen op basis waarvan mbo-instellingen invulling kunnen geven aan hun zorgplicht. Dergelijke signalen worden binnen het scholenveld als winstwaarschuwing afgegeven met het dringende advies dat er geen nieuwe aanbieders starten en het aantal inschrijvingen niet groeit. We monitoren vervolgens jaarlijks hoe de situatie zich ontwikkelt rond deze kwalificaties. Op basis hiervan kunnen we desgewenst alsnog tot maatregelen besluiten.

Deze voortgangsbrief laat zien dat onderwijs en bedrijfsleven hun verantwoordelijkheid serieus nemen voor een optimale aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en dat de werkwijze doelmatigheid constructief ter hand wordt genomen. Wij gaan ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Adnan Tekin
voorzitter

Ineke Dezentjé Hamming-Bluemink
vicevoorzitter

Bijlage: Samenvatting voortgang doelmatigheidsbesluiten

A. Doelmatigheidsbesluiten vier creatieve dossiers (2019 en 2020)

De uitvoering van de besluiten loopt conform de afspraken. De herziening van het dossier Mode/maaktleding heeft langer geduurd dan verwacht. Hierover is tussentijds geïnformeerd.

1. Artiesten, Mediamaken (DTP) en Mediavormgeving – ICT & Creatieve industrie

- De afgesproken reductie op 12 juni 2019 is gerealiseerd.
- De dossiers Artiesten en Mediavormgeving zijn geactualiseerd ingang per 2020/2021.
- Op 22 juni 2020 is besloten om bij alle kwalificaties de ingezette reductie (Artiesten en Mediamaken, voorheen DTP) of stabilisatie (Mediavormgeving) door te zetten. Dit betekent dat wordt vastgehouden aan de afgesproken instroomplafonds die vanaf 1 augustus 2020 zijn ingaan. De vervolgadvisen gelden tot en met schooljaar 2022-2023.
- Onder andere als gevolg van de afgesproken numerus fixus voor de kwalificatie Mediavormgever is een risico vastgesteld op een waterbedeffect bij de kwalificaties AV-specialist, Fotograaf, Ruimtelijk vormgever, Mediamanager en Mediaredactiemedewerker. Besloten is binnen het scholenveld een winstwaarschuwing af te geven voor deze kwalificaties met het dringende advies dat er geen nieuwe aanbieders starten en het aantal inschrijvingen niet groeit.

2. Specialist Mode/Maaktleding - Handel

- De afgesproken stabilisatie op 12 juni 2019 is gerealiseerd en wordt gehandhaafd tot en met schooljaar 2021/2022.
- Het nieuwe dossier fashion is 17 november gevalideerd door de Sectorkamer Handel. Het dossier op niveau 2 is ook geactualiseerd in lijn met het dossier Fashion.

B. Doelmatigheidsbesluiten 2020

De uitvoering van de besluiten loopt conform de afspraken. Het bestuur is tussentijds geïnformeerd over de voortgang door de sectorkamers VGG en ZWS. Het vervolgadvis van de sectorkamer ZWS is als gevolg van de coronacrisis uitgesteld naar het voorjaar 2021. De Sectorkamer SV adviseert om samen met de zes aanbiedende scholen aanvullend onderzoek te doen naar de arbeidsmarktpositie van gediplomeerden Creatief Vakman. Dit advies is overgenomen.

1. AV Specialist – Sectorkamer ICT & Creatieve industrie

- De afgesproken inventarisatie naar de verschillen tussen de 16 onderwijsinstellingen in de ontwikkeling van het aantal studenten AV Specialist is uitgevoerd.
- Op basis van de uitkomsten van deze inventarisatie en de analyse van Toetsingskamer naar verwantschap tussen Mediavormgeving en vijf gerelateerde opleidingen is besloten binnen het scholenveld een winstwaarschuwing af te geven voor deze kwalificatie met het dringende advies dat er geen nieuwe aanbieders starten en het aantal inschrijvingen niet groeit.

2. Creatief Vakman – Sectorkamer Specialistisch vakmanschap

- De ontwikkelingen rond Creatief Vakman zijn conform besluitvorming gemonitord. Op dit moment is er geen reden om actie te ondernemen en het advies bij te stellen. Besloten wordt om dit dossier te monitoren tot 2023 en er cijfers bekend zijn over het percentage gediplomeerden met werk.
- Om eerder zicht te krijgen op de arbeidsmarktpositie van gediplomeerden is besloten om bij het scholenveld onder de aandacht te brengen dat een eenduidig onderzoek gewenst is naar de arbeidsmarktpositie van recent gediplomeerden. Onderzoek naar de arbeidsmarktpositie van

gediplomeerden (2020/2021) leidt daarnaast mogelijk tot een beeld of het kwalificatiedossier Creatief Vakman heeft geleid tot een opleiding die goed aansluit op de arbeidsmarkt.

- Het kwalificatiedossier Creatief Vakman staat in 2021 op de onderhoudsagenda voor actualisatie.

3. Vakbekwaam medewerker diervverzorging – Sectorkamer VGG

- Om het dossier diervverzorging te kunnen actualiseren is besloten dat eerst aanvullend beroepen onderzoek nodig is. Dit is gerealiseerd in de eerste helft van 2020.
- Onderhoud van het dossier is in het najaar 2020 ter hand genomen.
- Het bestuur is tussentijds geïnformeerd over de voortgang.
- Vooral nog loopt het proces volgens planning en is er geen aanleiding om het advies bij te stellen.
- De inschrijvingsgegevens zijn nog niet bekend. Wellicht dat hierdoor een ander beeld ontstaat.

4. Sport en bewegingsleider – Sectorkamer ZWS

- Eind 2020 zou het bestuur besluiten op basis van een onderbouwde verwachting met valide cijfers, dat er binnen enkele jaren sprake is van evenwicht op de arbeidsmarkt.
- De geplande arbeidsmarktonderzoeken van het ministerie van VWS en de Arbeidsmarktmonitor sport, zijn als gevolg van de coronacrisis uitgesteld. Het beoogde besluit wordt op basis van deze onderzoek gestaafd.
- Het besluit is daarmee uitgesteld tot het voorjaar 2021.
- Het bestuur is hierover tussentijds geïnformeerd.

5. Decoratie- en restauratieschilder – Sectorkamer TGO

- De ontwikkelingen rond Decoratie- en restauratieschilder zijn conform besluitvorming gemonitord. In de nieuwe cijfers van CBS is het aantal gediplomeerden (2016/2017) met werk in 2018 gestegen naar 71% inclusief zelfstandigen. Dat betekent dat er conform de werkwijze doelmatigheid geen sprake meer is van zorg.
- Op dit moment is er geen reden om actie te ondernemen en het advies bij te stellen. Besloten wordt om dit dossier te monitoren.

6. Coördinator beveiliging – Sectorkamer ZDV

- Conform besluitvorming is onderhoud van het dossier ter hand genomen. Doel hierbij was om de frictie in doorstroom tussen niveau 2 en 3 weg te nemen en op niveau 3 meer recht te doen aan de vraag op de arbeidsmarkt.
- Het geactualiseerde dossier Particuliere beveiliging is gevalideerd door de sectorkamer en is op 10 december gelegitimeerd.
- Het nieuwe dossier zorgt voor een doorlopende leerlijn tussen niveau 2 en 3. Het accent bij Beveiliging niveau 3 ligt op situationele en operationele beveiligingswerkzaamheden en heeft geen taken meer op het gebied van leidinggeven.
- De coördinator beveiliging blijft wel bestaan als branchediploma voor zittende personeelsleden/beveiligers met ten minste 2 jaar werkervaring, die leidinggeven aan teams.